Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Egentliga Finlands välfärdsområde

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatio

Asiantuntijalausunto eduskunnan tarkastusvaliokunnalle

27.2.2024
Jari Poromaa, tietohallintojohtaja
puh. 040 635 8575

Yhteenveto

1

Ekosysteemit

- Asiakas- ja potilastietojärjestelmien (APTJ) sekä digiasioinnin ratkaisuiksi on muodostunut muutama eri toimittajan luoma alusta (*platform*).
- APTJ-ekosysteemejä on Suomen markkinoilla jatkossa 5, merkittäviä digiasiointiratkaisuja 3-4.

2

Kansallinen yhteiskehittäminen ja DigiFinlandin rooli

- Tärkeämpää kuin kansallisen tason yhteishankinta tai YTA-alueen yhteentoimivuus, on jatkaa alueiden yhteiskehittämisen toimintamalleja, joissa ekosysteemitasolla yhtenäistetään ratkaisujen toimivuutta, käytettävyyttä ja palvelutuotannon toimintamalleja.
- DigiFinlandin tulisi keskittyä portaali- ja "eteis"-palveluiden sijasta standardien, tietomallien, viitekehysten, suositusten ja soveltamisohjeiden tuottamiseen siltä osin kuin ne eivät vielä ole THL:n tai ministeriöiden agendalla.
- Kanta-palveluiden kokonaisuutta tulee kehittää niin, että kansallisesti välttämättömät yhteiset palvelut ovat hyödyllisiä myös hyvinvointialueiden ammattilaisten operatiivisessa käytössä.

3

Hankerahoitus

- Eri valtionavustusmekanismeihin perustuva hanketyyppinen rahoitusmalli ei edistä kestävää ICT-muutoksen läpiviemistä ja digitalisaation kehittämistä.
- Toimintaa tulisi ohjata yhdellä rahoituskanavalla ja pääsääntöisesti osana hyvinvointialueiden käyttötaloutta, jotta ICT-kehittämistyö olisi pitkäjänteistä ja olisi alusta alkaen osa alueen suunnitelmallista palvelutuotantoa.

ChatGPT:n näkemys soten digitalisaation tulevaisuudesta.

1. Vastaako digitalisaation tämänhetkinen kansallinen ohjaus hyvinvointialueen tarvetta?

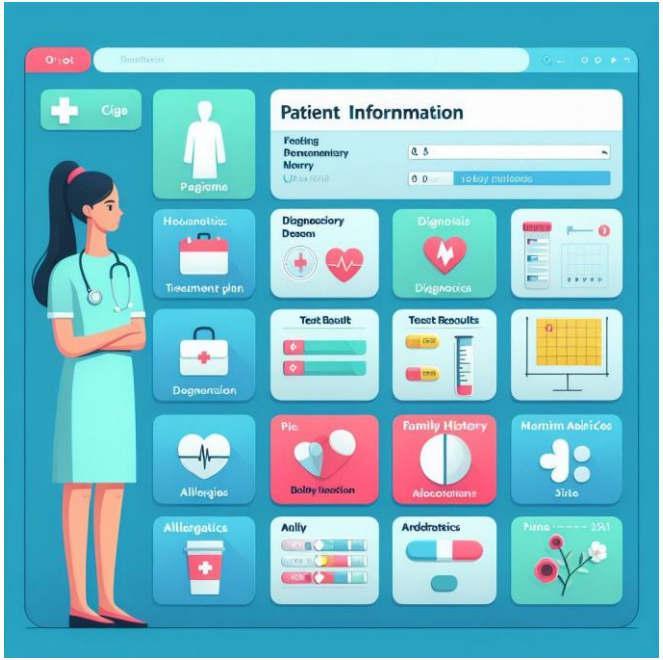
- Kansallinen ohjaus määrittää hyvin tavoitteita strategiatasolla. Mm. *Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan strategian 2023–2035* valmistelussa kuultiin kattavasti hyvinvointi-alueita ja toimeenpanosuunnitelman painopisteet vastaavat hyvin hyvinvointialueen tavoitteita ja suunnitelmia.
- Kansallisen ohjauksen painopisteet jäävät kuitenkin liikaa periaatetasolle. Huomiota tulisi kiinnittää jatkossa enemmän toteutusten käytännön edistämiseen, ohjausmalliin ja rahoituksen rakenteeseen.

ChatGPT:n näkemys soten digitalisaation tulevaisuudesta.

2. Onko asiakas- ja potilastietojärjestelmien järjestelmien yhteensovittamisessa ollut ongelmia hyvinvointialueella?

- Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta lähdettiin luomaan 34 eri organisaation ja 47 eri asiakas-potilastietojärjestelmäversion hajanaisesta kokonaisuudesta.
- Järjestelmien määrä saatiin pudotettua 1.1.2023 mennessä 14:ään ja kuluvan kevään aikana kilpailutusten ja hankintapäätösten valmistuttua tavoite on yhdistää järjestelmät kolmeen pääkokonaisuuteen:
  1) asiakastietojärjestelmä (sosiaalihuolto),
  2) perusterveydenhuollon potilastietojärjestelmä ja
  3) erikoissairaanhoidon potilastietojärjestelmä. Lisäksi käyttöön jää täsmäsovelluksia mm. lasten ja nuorten klinikan sekä päivystyksen käyttöön.
- Eteneminen on ollut suunnitelman mukaista. Hidastava tekijä on ollut useiden laajojen muutosten yhtäaikaisuus: resursseja ei ole riittänyt kaikkien prioriteettihankkeiden nopeaan toteuttamiseen.

ChatGPT:n näkemys potilastietojärjestelmästä.

3. Miten yhteentoimivuus voidaan jatkossa turvata sekä hyvinvointialueen että yhteistyöalueen sisällä?

- Hyvinvointialueen nykyisten suunnitelmien painopiste on alueen toiminnan yhtenäistämisessä. Järjestelmien alueellisen yhteentoimivuuden varmistaminen on välttämätöntä palveluiden sujuvan toteuttamisen takaamiseksi.
- Yhteistyöalueella yhtenäistämismahdollisuuksia kartoitetaan aktiivisesti, mutta alueiden olemassa olevan järjestelmäarkkitehtuurin takia pääjärjestelmien elinkaaren hallinnassa paikallisen palvelutuotannon sujuvuus ohjaa suunnitelmia enemmän kuin YTA-alueen yhteentoimivuus.
- Yhteentoimivuus pyritään takaamaan luomalla palvelutuotannon ja erillisten järjestelmien tueksi tekninen orkestrointikerros.
- Länsi-Suomen yhteistyöalueella alueiden IT-kehittämisen ja jatkuvien palveluiden tukena toimii yhteinen in-houseyhtiö 2M-IT Oy, jonka avulla yhteentoimivuutta on saatu edistettyä yhteisillä hankinnoilla ja kehittämishankkeilla. Digiasiointialusta mm. kilpailutettiin yhdessä Satakunnan hyvin-vointialueen kanssa.

ChatGPT:n näkemys soten digitalisaation tulevaisuudesta.

4. Onko alueella tarvetta investoida lähivuosina asiakas- ja potilastietojärjestelmien kehittämiseen?

- Kevään 2024 aikana tehdään hankintapäätökset uusien yhtenäisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien hankinnasta.
- Hankintojen ja käyttöönottoprojektien kustannukset tulevat Varhalla olemaan vuosien 2024-2028 aikana 14,2-18,6 MEUR.
- Yhteistyö muiden alueiden kanssa tulee tapahtumaan alustojen ja ekosysteemien mukaisissa yhteiskehittämisfoorumeissa.
- Yhteiskehittämisen kustannukset tulevat olemaan järjestelmäkohtaisesti isoille alueille miljoonaluokkaa vuosittain.
- Suomeen tullee tässä vaiheessa jäämään 5 merkittävää ekosysteemiä asiakas- ja potilastietojärjestelmille:
  1) Apotti (EPIC), 2) Esko, 3) CGI:n Uranus/Omni, 4) TietoEvryn Lifecare ja 5) Mediconsultin Mediatri/Saga.

ChatGPT:n näkemys soten digitalisaation tulevaisuudesta.

5. Millaisia investointitarpeita alueella on muun digitaalisen asioinnin kehittämisessä?

- Varsinais-Suomen hyvinvointialue on kilpailuttanut yhdessä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa yhteishankintayksikkö 2M-IT Oy:n kautta digiasiointialustan.
- Alustaa on tarkoitus hyödyntää kaikessa Varhan digitaalisessa palvelutuotannossa sosiaalihuollosta ikääntyneiden palveluihin ja terveydenhuoltoon.
- Alustan käyttöönotto tapahtuu syksystä 2024 alkaen.
- Hankinnan, käyttöönoton ja jatkokehittämisen kustannukset tulevat 2024-2028 olemaan arviolta 4,7MEUR.

ChatGPT:n näkemys digitaalisen asioinnin kehittämisen investointitarpeista.

6. Miten ICT-investoinnit rahoitetaan?

- Varhan ICT-investointeihin on ollut käytettävissä
  - valtiovarainministeriön ICT-avustus (valtionavustus sote- ja pelastustoimen uudistuksen välttämättömiin, vuosina 2022-2023 toteutuviin, ICT-valmistelukustannuksiin (VN/23341/2022); myönnetty rahoitus 2022: 10,3 M€),
  - valtiovarainministeriön yleinen valmistelurahoitus (valtionavustus hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toiminnan valmisteluun (VN/14629/2021);
    myönnetty rahoitus 2021: 23,3 M€),
  - sosiaali- ja terveysministeriön ICT-muutosrahoitus (valtionavustus sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistamiseen liittyvään ICT-muutokseen (VN/27024/2021);
    myönnetty rahoitus 2021: 19,2 M€),
  - toiminnan vakiinnuttamisrahoitus (valtionavustus hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen vuosina 2023-2025 (VN/9666/2023);
    Varhalle myönnetty 30 M€, josta ICT-investointeihin suunniteltu käytettäväksi 9 M€) ja
  - kestävän kasvun ohjelma (RRP) (myönnetty kuluvalle kaudelle ICT-investointeihin 3,9 M€).
  - Yhteensä 65,7 M€.
- Lisäksi käyttötalousvaroista on ohjattu ICT-kehittämiseen ja –investointeihin varoja silti osin kuin tarpeet ovat olleet välttämättömiä mutta eivät muiden rahoitusmekanismien ehtojen mukaisia.

ChatGPT:n näkemys hyvinvointialueiden ICT-investointien rahoittamisesta.

7. Miten näette Digi Finland Oy:n roolin digitalisaation tukemisessa?

- Kansallinen yhteiskehittäminen on välttämätöntä kustannustehokkuuden varmistamiseksi.
- Yhteisesti pitää toteuttaa vain niitä asioita, joissa kansallinen yhteistyö tuo lisäarvoa. Yhteiskehittäminen ei saa olla hidaste.
- Kansalaisille tarjottavista ”eteispalveluista” pitää siirtyä enemmän ammattilaisten työn avittamiseen.
- Kansallisen yhteiskehittämisen tulisi keskittyä standardien, tietomallien, viitekehysten, suositusten ja soveltamisohjeiden tuottamiseen siltä osin kuin ne eivät vielä ole THL:n tai ministeriöiden agendalla.
- Kanta-palveluiden kokonaisuutta tulee kehittää niin, että kansallisesti välttämättömät yhteiset palvelut ovat hyödyllisiä myös hyvinvointialueiden ammattilaisten operatiivisessa käytössä.

ChatGPT:n näkemys DigiFinlandin roolista hyvinvointialueiden digitalisaation tukemisessa.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Egentliga Finlands välfärdsområde

Lisämateriaali

Toiminnan visio 2028 IT:n ja digilinssin läpi

Kansalaisnäkökulma

1. Tekoälypohjainen chatbot auttaa kansalaisia avun saamisessa ja palvelutarpeen sekä oireiden arvioinnissa.
2. Digitaaliset palvelut ovat käytettävissä kaikille ja kaikkeen, mihin ne soveltuvat.
3. Palveluohjaus toimii 100 % prosessiautomaation avittamana, esim. hoidon jatkuvuuden varmistajana.
4. Kaikki olemassa oleva tieto on käytettävissä, eikä tietoa tarvitse kysyä useaan kertaan.
5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tapahtuu saumattomasti läpi koko palveluprossin.

Ammattilaisen näkökulma

1. Digitaaliset välineet (mm. etävastaanotto) ovat käytössä kaikilla ammattilaisilla ja kaikkeen mihin ne soveltuvat.
2. Palvelu- ja hoidontarpeen arvioinnista kasvava osa tapahtuu digitaalisesti (esim. Omaolo).
3. Terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilainen saa ruudulle ehdotuksen hoito/palvelusuunnitelmaksi, jossa vaihtoehdot on priorisoitu kustannusvaikuttavuuden mukaan (esim. lääkityksen optimointi).
4. Kaikki paperipohjaiset työkalut ja prosessit on mahdollista hoitaa digitaalisesti (esim. ammattilaisen lupaprosessit ja asiakkaan/potilaan omahoito).
5. AI, robotiikka ja prosessiautomaatio apuna kaikessa, mihin ne soveltuvat.

Visio 2028

IT-näkökulma SOTE-toimintaan

RAJATON KYSYNTÄ

Prio1

Fyysiset toimipisteet ja vastaanotot

Puhelin

Digiasiointi

Orkestrointikerros

Prio2

Datan erillisyys

SOTE 360 - Tietonäkymät

Keskitetty asiakas- ja potilas-masterdata
(tiedon rikastaminen, segmentointi, datan erillisyys)

Asiakasohjaus

Palveluohjaus

Digihoitopolut

Toiminnanohjaus
(tilojen & resurssien optimointi)

Yhtenäinen toimintamalli, tiedonhallinta ja kokonaisarkkitehtuuri – minimoidaan uusien työkalujen määrä & automatisoidaan työprosesseja

Prio1

Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmät

Perusterveydenhuollon potilastietojärjestelmät

Erikoissairaanhoidon potilastietojärjestelmät

Yhteentoimivuus!

Yhteentoimivuus!

Päätavoitteet: 1) vaikuttavuus ja 2) hoidon jatkuvuus

varha

IT-investoinnit 2024-2028 ja budjetti 2024 - Yhteenveto

Investoinnit	
2024	21M
2025	18M
2026	17M
2027	12M
2028	11M
Yhteensä	**79M**

IT:n budjetti 2024

2M-IT:n osuus	**EUR**
Sovelluspalvelut	34 458 986
Tietotekniikkapalvelut	29 501 426
Ratkaisupalvelut	15 105 000
Hankinta- ja käyttöönottopalvelut	6 479 000
yht	**85 544 412**
Varhat omat IT-kulut	
Microsoft-lisenssit	10 143 033
Terveyskylä	752 149
UNA	1 118 000
Digifinland	1 199 000
Teleliikennepalvelut	1 100 000
Palkat ilman sivukuluja	2 700 000
Muut	475 000
yht	**17 487 182**
Grand total	**103 031 594**